

CENTRE CATALA

BUTLLETI MENSUAL D'INFORMACIO PER ALS SOCIS

ANY 1

NOVEMBRE 1952 - CARACAS: SORDO PELAEZ, 35-1, TELEFONO: 51.230

No. 8

SOTA EL SIGNE DEL PESSIMISME

Ací, entre nosaltres, podem ésser sincers. Estem massa acostumats a veure el curs frondós i enredat del món sense mirar molt més enllà del nostre nas, del nostre menjador o alcova, del nostre barri o poble. Mesurem el pas de la història inesgotable d'acord amb les necessitats peremptòries de la nostra existència, curta com una cua de conill, i segons els nostres desigs sovint desorbitats i sempre oportunistes. Vista així, en aquestes condicions tan precàries i migrades, la situació de Catalunya, no pot produir més que desconhort, escepticisme, angoixa i pessimisme.

No obstant, en el cas de Catalunya com en tants d'altres, els pessimistes han estat desmentits sempre per la història. Els homes de fe han tingut raó contra els escèptics, l'esperança s'ha mostrat més lúcida que la negació i el dubte. Els pretesos desenganyats s'han enganyat més que ningú.

A. Rovira i Virgili es referia, poc abans de morir, a set exemples ben significatius per venir de set catalans assenyalats.

L'any 1779, Capmany, l'autor de les "Memorias históricas sobre la marina, comercio y artes de la antigua ciudad de Barcelona", escrivia que el català és "un antiguo idioma provincial muerto hoy para la república de las letras y desconocido para el resto de Europa". Al cap d'alguns decennis començava la Renaixença literària catalana.

Pau Piferrer, amb tot i el seu gran amor a Catalunya, es mofava dels primers assaigs d'ús literari del català. Al cap d'uns quants anys, eren restaurats els Jocs Florals i s'iniciava un nou i gran període en la història de les lletres catalanes.

L'any 1854, Milà i Fontanals, que admestia el català en la poesia i la prosa literària, el trobava inservible per a la filosofia i la ciència: "Encerrar —escrivia— en los rústicos y accidentales modismos de los dialectos locales pensamientos filosóficos, cosmopolitas, universales, nos parece exigir de una aldeana la expresión propia de las *Meditaciones* de Lamartine o del *Ideal* de Schiller."

L'any 1888, el crític Joan Sardà considerava una utopia el retorn a la grandesa, a la personalitat nacional i a l'autonomia de Catalunya. "Il·lusions inútils! —escrivia—. Hem estat un riu amb aigües pròpies que davallant del cim d'altíssim mont hem anat seguint el nostre curs en la història. Havem tingut un nom i l'havem dat a la terra que recorriem. Avui tot s'ha acabat. Una força fatal ens ha anat impel·lint al mar gran, a perdre la nostra vida antiga... somniem-hi, sí, en ales de l'art i de la poesia. Però res més. Tornar enrera el riu, si ja és al mar!" Anys després, venien l'etapa nacionalista de la

Renaixença, la intervenció política, les victòries electorals l'entrada a les corporacions públiques. El riu havia sortit de la mar, i tornava a córrer pel seu arenys de segles: segles del passat, segles de l'avenir.

L'any 1904, Angel Guimerà, en un moment de depressió causat per incidències de la política —per a la qual ell no havia nascut— escrivia a Artur Vinardell-Roig, aleshores resident a París: "Veig que s'ha anat *enterant* dels fracassos del catalanisme. Me vaig convencent de què no farem mai res; de què Catalunya *brilla* per son esperit comercial d'una manera acaparadora, que tot ho sacrifica a la borbaxera de fer diners. Això es por a a la sang en aquest país, i cada dia en veiem més manifestacions de què per això som a Catalunya. Per aquest motiu l'han dominada sempre, i em temo que així seguirà fins a la consumació dels segles." Poc temps després d'aquesta lletra lamentable, venia el magnífic arborament de la Solidaritat Catalana, i l'idealisme català pujava molt per damunt del mercantilisme. L'any 1909, Catalunya tributà un homenatge nacional a l'il·lustre dramaturg.

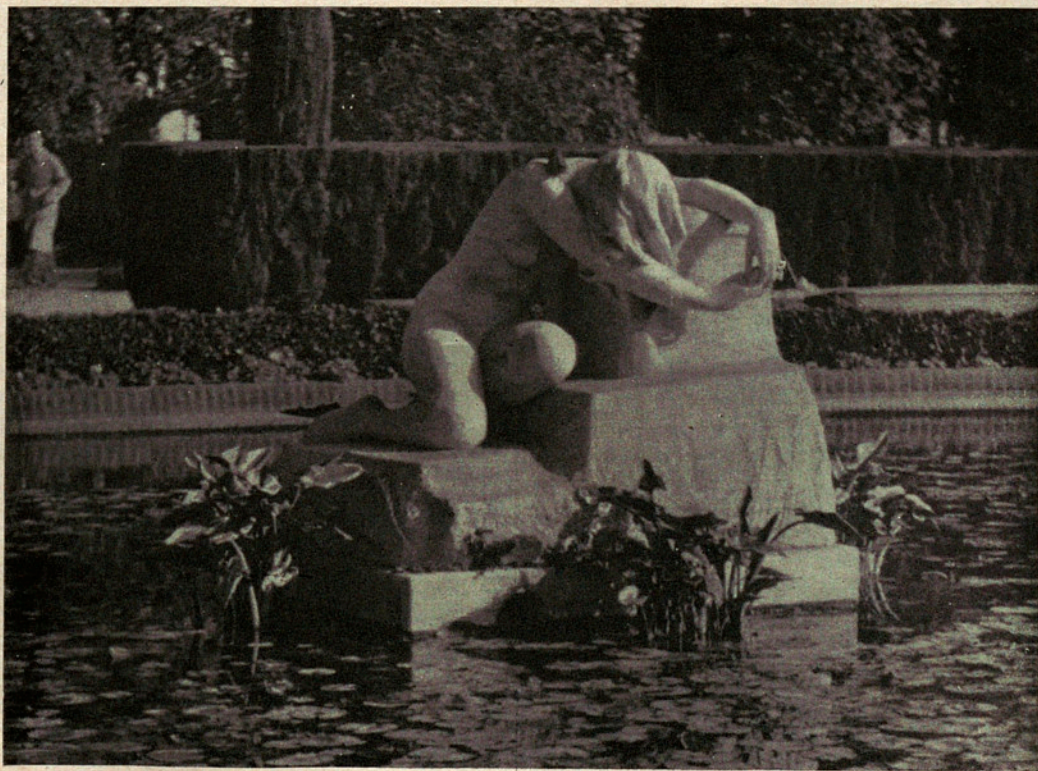
L'any 1911, Miquel dels Sants Oliver, davant el trencament de la Solidaritat, es declarava decebut i escèptic, i assegurava que la seva generació havia fracassat i no aconseguiria ja res en el camí de les rea-

litzacions. "I així estem molts —declara—, retornats al primitiu escepticisme... La il·lusió que se'ls ha marcit és d'aquelles que no rebroten jamai. Floreixen una vegada cada cent anys, com aquell arbre del Brasil que no treu més que una flor, solitària i esplendorosa, una nit cada segle." Abans de tres anys d'haver estat escrites aquestes ratlles desolades —cendra freda d'un foc ardent—, l'arbre català tornà a florir i a fruitar, i el seu fruit va ésser la Mancomunitat de Catalunya.

Cap a l'any 1928, un auster federal i catalanista d'esquerra, Joaquim Lluhi i Rissech, ens deia: "Hem treballat tota la vida per la República i per l'autonomia de Catalunya, i ens morirem sense veure ni l'autonomia ni la República. Po ser més val deixar-ho córrer!" I ben aviat venia la segona República espanyola i la nova Generalitat catalana.

Que alguns dels resultats aconseguits —els polítics sobretot— s'han perdut després? Ben cert. I ben trist. Però l'arbre sagrat, tallat de les branques o per la soca, ha tornat cada vegada a brostar, a florir i a fruitar. Manté la seva vida; les seves arrels són fortes, pregones, indestructibles. Dels catalans més que de ningú depèn la sort dels fruits de demà.

Els pessimistes d'ahir van equivocar-se. Els d'avui, s'equivocaran també.

"Desconsol", marbre de Josep Llimona, en el Parc de la Ciutadella.